

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt VII. Innocentius III. Archiepiscopo, & Præposito S. Andreae, &
Scholastico S. Petri (a) Colonienis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

paſſione (d) præmiſſâ, quæ circa ſpiritualia, vel annexa ſpiritualibus labem ſemper continet ſimoniæ. Si autem Episcopopus cauſam inſpexerit (c) neceſſariam, licitè poterit de uno loco ad alium transferre perſonas, ut quæ in uno loco minùs utiles ſunt, alibi ſe valeant utiliùs exercere.

NOTÆ.

(a) **Urbanus III.**] Ita etiam legitur in ſecunda collectione, *ſub hoc tit. cap. i.* nullibi tamen exprimitur, cui reſcribat Pontifex: ex ipſa autem collectione ita integram huius textus reſtituo.

(b) **Turonenſi Concilio.**] De quo in *cap. majoribus 8. de præben.* ubi nominatim permutationes prohibentur.

(c) **Pecunia conſequantur.**] Cùm hæc verba omitantur in hæc Raymundi collectione, anxie laborant Interpretes, in improbatam eſſe conſtat ex dicto *cap. majoribus*, *cap. cum olim*, *hoc ſunt*: & talem paſſionem, ut ſimoniacam rejici docuerunt plures relati à Garcia p. 11. de benef. *cap. 4. num. 57.* Gibalino de ſimoniâ q. 13. in fine.

(d) **Paſſione præmiſſâ.**] Quatenus paſſiones circa beneficium factæ improbetur, expoſuimus in *cap. finali de paſſis*, *cap. niſi eſſent*, *de præben.*, ubi hæc verba illuſtravimus.

(e) **Cauſam neceſſariam.**] Requiritur ergo cauſa, ut ſuperior permutationi auctoritatem præſtet, ut docent Duarenus *lib. 8. de ſaris*, *cap. 3.* Garcia *dicto cap. 4. num. 44.* Gibalinus de ſimoniâ, q. 14. *conſectar. 13.* quia cùm ſimiles permutationes ſint prohibita, & odioſa, exigitur cauſa, ut in illis Episcopopus diſpenſet, aliàs ſi ſine cauſa talem permutationem approbaverit, erit non ſolum illicita, verùm & invalida talis permutatio, ut reſolvit Gibalinus *dicto conſect. 13.* Nec quælibet cauſa ſufficit, ſed deſideratur ea, quæ reſpiciat commodum ſpirituale, non temporale, ita ut ſaltem reductivè utilitas permutantium reſtatur ad utilitatem, ſeu neceſſitatem Eccleſiæ, ut poſt D. Thomam in 4. *diſtinct. 25. queſt. 3. artic. 3.* reſolvunt Sylveſter *verbo Permutatio 2. num. 3.* pluribus relatis Barboſa de *jure Eccleſ. lib. 3. cap. 15. num. 172.*

CAPVT VI.

Innocentius III. *Senonenſi* (a) *Archiepiscopo.*

Cum olim Magiſter S. & B. Archidiaconatum, & Præpoſituram adinvicem commutaſſent. *Et infra:* Licet prædictus Magiſter ab initio ſponte fuerit de permutatione confeſſus, idem tamen B. eam inſiciabatur omnino, proponens, quod ipſe Præpoſituram ſine conditione qualibet [b] reſignavit, & poſt reſignationem prædicti Magiſtri Archidiaconatum fuerat aſſecutus. *Et infra:* Cùm ergo nobis conſtaret, quod ipſe ſuum præſtiterit permutationi conſentum, prædictus autem magiſter ſuum publicè fateretur errorem, & hunc Præpoſiturâ, & illum Archidiaconatu curavimus (c) ſpoliare, ſuper hoc diffinitivam contra eos ſententiam proferentes.

NOTÆ.

(a) **Senonenſi.**] Ita etiam habetur in *cap. unico*, *hoc tit. in 3. collect.* integram autem huius textus retuli, & epigraphem expoſui in *cap. cum olim*, *de offic. deleg.*

(b) **Reſignavit.**] Quæ reſignatio faciendâ erat in manibus Ordinarîi, ut *infra* dicemus; & ſi

beneficium erat juris patronatus, ipſorum patronorum conſentus expectandus erat, *cap. cum inter*, *de elect. cap. nobis*, *de jure patron.* notavit Boëtius Epon. in *preſenti*, num. 110.

(c) **Spoliare.**] Quæ ſpoliatio juſtè à Pontifice facta fuit poſt confeſſionem ipſius Archidiaconi, ut notavit Boëtius Epon. *ubi ſuprà*, num. 115.

CAPVT VII.

Innocentius III. *Archiepiscopo, & Præpoſito S. Andrea, & Scholaſtico S. Petri* (a) *Coloniensis.*

Cum univerſorum fidelium ab ipſo Domino Jeſu Chriſto paſtoralis ſit nobis cura commiſſa, ſolicitudini noſtræ dignoſcitur expedire, ut ſic debeamus quolibet in ſuis rationibus conſovere, quod aliorum jura in conſpectu Eccleſiæ diſpendium non ſuſtineant, ſed firma & illibata debeant permanere. Intelleximus ſiquidem (dilecto filio Giſſiberto Canonico Sancti Joannis in Leodio referente) quod cùm ipſe, & Lambertus Clericus, ducti quadam animi levitate, de permutatione præben-

darum suarum inter se tractare cœpissent, quia utilitatem utriusque imminere credebant: tamen idem L. clericus occasione dictæ permutationis, præbendâ ejusdem G. quam in Ecclesia Sanctæ Mariæ (b) Namucen. habebat, cuidam suo consanguineo assignatâ, præbendam Sancti Bartholomæi, quam sæpedito G. repromiserat, nequam voluit resignare: & sic idem G. (ut asserit) sua spe remansit omnino frustratus. Cumque super hoc in præsentia venerabilis fratris nostri (c) Leodien. Episcopi fuisset diutius litigatum, tandem idem L. Sedem Apostolicam appellavit: & cum dictus G. ad nostram præsentiam non sine magno periculo, & labore accessisset, idem L. nec venit, nec pro se curavit sufficientem mittere responsum. Cum igitur (d) deceptis, & non decipientibus jura subveniant; fraus etiam, & dolus nemini debeant patrocinium impertiri: licet ipsi per (e) se de jure non possent ecclesiastica beneficia permutare, ut tandem simplicitati venia tribuatur, discretionem vestrâ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si vobis constiterit, prætaxatum G. taliter fuisse deceptum, ab ipsâ Namucen. præbenda, quam diu dicitur possedisse, amoto consanguineo ipsius L. vel quolibet alio illicito detentore, eandem sublato appellationis obstaculo, G. faciat restituui memorato, & eundem ipsius pacificâ possessione gaudere. Nullis litteris, &c. Quod si non omnes, tu frater Archiepiscopo, cum eorum altero, &c.

NOTÆ.

1. (a) *Coloniensis.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub titulo de præbend. cap. 2. & in epistolis Innocentii III. editis à Cardinale Sirleto, fol. 39. ex quo codice ita restituo integram hujus textus. Colonia Agrippina urbs est celeberrima ad Rhenum fluvium, Ubiorum Metropolis, condita tempore Augusti à M. Agrippa, à quo nomen accepit: h. hinc Ecclesiam Cathedralis jam à primo sæculo Ecclesiæ, ut refert Kratapolius in catalogo Archiepiscoporum Colonia; Brunoni quarto ejus Præfuli missa est prærens epistola, de quo nonnulla tradit Kratapolius ubi supra, fol. 69.
2. (b) *Namucensis.*] Namucensis Ecclesia est in Germania, cujus Præfulum seriem refert Buce-linus tom. 1. Germ. fol. 202.
- (c) *Leodensis.*] Hugonis videlicet de Petraponte, de quo alibi eg., & plura tradit Kratapolius in catalogo Præfulum Ecclesie Leodensis.
3. (d) *Deceptis, & non decipientibus.*] Deceptio fuit in eo, quod Laurentius Gerardum ad resignandum prius callidè videtur induxisse, nec tamen vicissim resignare voluerit, nec Episcopum pro permutatione comprobanda adire. Sententia autem, quâ hinc videtur Innocentius, extat in l. 2. §. verba, ff. ad Velleianum.
4. (e) *Ipsi per se.*] Licet beneficiati possint se obligare ad faciendam permutationem beneficiorum, & de ea tractare, ex hoc textu ibi, Inter se tractare cœpissent; cap. unico, hoc tit. in 6. tamen talis conventio pendet ab auctoritate superioris, ita ut nisi superior consensum præbeat, nulla sit, quia ipsi per se talem permutationem perficere non valent. Lessius lib. 2. de iustitia, cap. 35. dub. 17. Suarez lib. 4. de simonia, cap. 35. num. 8. Gubalinus eodem tractatu q. 14. consuet. 12. per totum.

COMMENTARIUM.

5. *Conclusio deducitur & probatur.*
- EX his tribus decisionibus sequens deducitur assertio: Permutatio præbendæ, seu beneficii, jacta irrequisito proprio Præfate, nulla est; immò qui permutat propria auctoritate, præbatur beneficio ita permutato. Probant eam textus in cap. majoribus 8. de præbend. cap. unico, hoc tit. in 6. Clement. unia, hoc tit. Illustrant ultra congestos in præ-

sentia Barbosa, & Garanna, idem Barbosa lib. 3. juris Eccles. cap. 13. §. 5. Cujacius, Bartholomeus, Sanchez, & Boëtius Epon. in præsentia, Joannes Nicolaus de benef. tit. 5. cap. 1. Rufinicus lib. 3. consuet. tit. 32. cap. 32. Duarenus lib. 8. de sacris Eccles. cap. 3. Petrus Gregorius lib. 3. jur. tit. cap. 3. Suarez tom. 1. de relig. lib. 4. cap. 30. & 31. Corvinus lib. 1. aphorism. juris Pontif. tit. 13. Joannes Dartis de benef. sect. 10. cap. 4. latè Gubalinus de simonia q. 14. consuet. 2. cum seq.

Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo. Beneficia ecclesiastica, tam præbendæ, quàm dignitates, permutari jure non possunt; cap. cum venerabilis 6. de except. cap. inter 18. de præbend. Ergo non rectè in præsentem talis permutatio improbat. Facit optima ratio, nam res spiritualis cum spirituali permutari potest, cap. super eo, de transact. cap. final. ubi dicimus, hoc tit. Ergo cum beneficium permutatur cum beneficio, quia res spiritualis datur pro spirituali, non est ratio cur improbetur talis permutatio. Augerur hæc difficultas ex eo, nam labes simoniæ non committitur, nisi pro re spirituali detur temporalis, cap. quæstiones, l. 9. t. cap. Saluator 1. q. 3. sed in permutatione beneficiorum, quamvis addit pactum, nihil temporale intercedit: igitur non est ratio, quare improbetur.

Quâ difficultate ita fulcitâ non obstante, vera est prærens assertio, & disciplina ecclesiastica valde consona; nam si antiquos Ecclesiæ canones, quorum verba retuli in titulis de translat. Episc. & de renunc. attentè legamus, non invenimus, olim licuisse beneficiariis beneficium ecclesiasticum habentibus propriam Ecclesiam deserere, ad aliamque se transferre, aut Ecclesiæ, cui mancipati fuerint per ordinationem, renunciare irrequisito proprio Episcopo: unde juri consentaneum est, ut privata auctoritate non possint beneficiarii proprias Ecclesias deserere, & alias acquirere. Facit etiam, nam hujusmodi permutatio fieri nequit sine reciproca renunciatione, quæ inconsulto proprio Episcopo fieri nequit; ex rationibus congestis in cap. admonet, de renunc. Igitur per consequens non poterit fieri permutatio. Accedit etiam, quod cum beneficium non possit ab iure institutione canonica obtineri, cap. 1. cum vulgatus, de reg. jur. lib. 6. & partes non possint sibi invicem institu-

institutionem facere, sequitur necessariò, permutationem ab ipsis factam propria auctoritate nullius esse momenti. Tandem facit, nam permutatio rei alienæ nulla est, l. 1. §. ult. ff. de rerum permut. sed beneficiarii non sunt domini beneficiorum, sed tantum usufructuarii, seu economi, cap. ceterum, de donat. Igitur non possunt propria auctoritate ipsa beneficia permutare. Unde talis permutatio beneficiorum adeò inaudita fuit pluribus Ecclesiæ saculis, ut nec apud Gratianum, ceterosque Decretistas ulla ejus mentio extet, usquequã in Concilio Turonensi relato in cap. majoribus 8. de præbend. dum sectio præbendarum prohibita fuit, simul Patres improbarunt commutationes præbendarum; quam prohibitionem firmarunt Urbanus III. Clemens III. & Innocentius III. in præsentibus juribus; & Pius V. in sua constitutione 42. quæ incipit, *Officium*, suspendens omnes facultates Ordinariorum admittendi quasunque resignationes beneficiorum; & constitutione 58. eas tantum permutationes permittit, quæ juri consonæ sint, his verbis: *Adhuc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur, id est, quæ auctoritate Episcopi ex justa causa celebrantur.*

Auctoritate autem Episcopi permutationes beneficiorum celebrari possunt; & appellatio-
ne Episcopi comprehenditur quicunque habens auctoritatem Episcopalem, qui in proprio territorio similes permutationes admittere potest. Suarez dicto lib. 4. de simonia, cap. 32. num. 14. Gibalinus eodem tract. 9. 14. consuet. 3. num. 5. Ratio est, quia quotiescunque aliquid competit Episcopo ratione jurisdictionis, non verò ordinis, id peragi potest ab aliis, qui eandem jurisdictionem exercent. Nec interest, quod insti-

tutio beneficiorum ad aliquem spectet, veluti Archidiaconum, vel alium similem; nam adhuc permutatio facienda est coram ipso Episcopo, non verò coram eo, ad quem institutio spectat. Ratio est, quia auctoritas Episcopi non desideratur, ut institutionem in ipsis beneficiis faciat, sed ut agnoscat, an justa causa subsit in ipsa permutatione; & an simoniæ labes interveniat; quare alius quàm Episcopus, seu qui jurisdictionem Episcopalem exercet, non potest auctoritatem simili permutationi præstare, ut defendit Gibalinus dicto consuet. 7. num. 6. ultra auctoritatem Episcopi desideratur consensus collatorum, eorumque, quorum interest collationem fieri, vel non. Garcia de benefico. dict. cap. 4. num. 74. Gibalinus ubi supra.

Nec obstat difficultas supra adducta, nam jura ibi adducta procedunt in permutationibus factis auctoritate superioris, ex præsentis textu, cui convenit lex 63. tit. 5. part. 1. Nec obstat primum augmentum difficultatis, nam verum est, rem spirituales posse permutari cum re spirituali, accedente consensu superioris. Unde etiam præcedente Episcopi auctoritate valebit permutatio beneficii cum beneficio. Nec obstat aliud difficultatis augmentum; nam licet cum beneficium permutatur cum beneficio purè, & absolute, non interveniat simonia, juxta veriorementiam; tamen quia propter inæqualitatem fructuum facile simonia interveniat, & similes pactiones illicitæ, probrosæque judicantur; idè examina Episcopi præcedere debet, ut talis permutatio licita sit: an verò datâ inæqualitate fructuum possit pensio auctoritate Episcopi constitui in alio beneficio, aliæque ad permutationem beneficiorum spectantia; prosequuntur in præsentis Bartolus, Sanchez, & Boëtius Epon.

CAPVT VIII.

(a) Clemens III.

Ad quæstiones solvendas. Et infra: Intelleximus ex litteris tuis, quod duæ conventuales Ecclesiæ sunt in tua diocesi constitutæ, quarum utraq; parochialem habet Ecclesiam cum possessionibus magis alteri, quàm sibi vicinam. Illis autem desiderantibus permutare eas, cum illarum altera respectu meliorum proventuum plus abundet, & idè sibi postuler adjici certam summam pecuniæ numeratæ, ut sic ad æqualitatem permutationis valeant pervenire, utrum possit id licitè fieri, extitit dubitatum; quam ob causam Sedem Apostolicam consuluisti. Licet itaque tuæ discretionis industriam ignorare minimè putemus, quid super eodem articulo sit agendum, nihilominus tuæ prudentiæ respondemus, quod cum de di-
ctis parochialibus Ecclesiis per se queat permutatio celebrari, & in permutatione possessionum per se non sit inhibiturum, si altera ratione possessionum alteri præponderet, pecuniam posse refundi de ipsarum possessionibus ad invicem, prout visum fuerit expedire: & refusâ certâ pecuniæ quantitate poterit contractus permutationis iniri; sic tamen quod illi contractus nequaquam sibi invicem misceantur.

NOTÆ.

(a) Clemens III.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titulo, cap. 2. nul-

libi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex, nec integram habemus, ut inde cognosci possit, de quibus monasteriis in præsentis agatur.

CAPVT